

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerinti vétetnek fel.

I. évfolyam. 126. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Szombat, október 26.

Andrássy is velünk.

Írta: Dr. Kalmár Antal.

Lucanus szavai teljesedtek be Andrássy Gyula grófnak: volentem ductum — ncientem trahent, az akarókat vezeti, a nem akarókat pedig vonszolja a sors. Andrássy Gyula vezetni akarta a sorsot, vezetni a pluralitással, de a sors megbosszulta magát rajta s elkezdte vonszolni az általános, egyenlő, titkos és községenkénti választójog táborába. Andrássy már a táborban van skétség-telen, hogy amint Andrássy Gyula gófot ismeri az ország: egyik leg-erősebb oszlopa lesz annak, a lelkes tábornak, amely a demokratikus választójog megcsinálásával Magyarország fejlődését új alapokra akarja fektetni.

Hogy pedig ne csak jelképekben beszéljünk: Andrássy elfogadta a választójognak abban a mértékben való kiterjesztését, amint azt a szövélkezett ellenzék megállapította s Kossuth Ferenc az országgyűlésen előterjesztette. Ez a választópolgárok számára körülbelül harmadfél millióban való megállapítását jelenti s Andrássy ki is jelenti, hogy nem képzelheti a választójog reformjászűkebb mértékben való megvalósítását. De ezt Andrássy nemcsak akadémiusan mondja, hanem mindjárt élesen is tamadja azt a Lukács Lászlót, akitől bármit is inkább lehet várni, csak a demokratikus választójog megteremtését nem. De hogyan is lehetne, mondja találóan Andrássy, amikor a választójog tartalmát és feltételeit nem Lukács, hanem azok és olyanok fogják megszabni, akik halálos ellenségei a demokráciának, éppen úgy, mint ahogy a békét és feltételeit is nem Lukács László, hanem az a Tisza István szabta meg, aki a parlamenti békének a legnagyobb ellensege volt.

Az ország mai állapotának és tótágot álló politikai helyzetének min-

den ódiuma Lukács Lászlót illeti, azt a Lukács Lászlót, aki a béke megcsinálása és a demokratikus választójog követlen kapaszkodott fel a miniszterelnöki székbe. Amikor pedig sikerült neki az uborkafára felkapaszkodni, akkor az első dolga az volt, hogy cézári göggel utasította vissza a szövélkezett ellenzék mérsékelt és minden irányban megnyugvást kelto választójogi tervezetét. Aki ilyen ajánlatra szóba sem áll az ellenzékkel, az — mondja Andrássy — lehet tudós, lehet jó magyar, de nem lehet államféru Andrássy azonban nagyon sokat előlegez a szatocs-pólitikusnak, a Tisza háta mögé bujó gyáva embernek, s folyton a hazaárulás meggyén járó alkalmazói államféruinak.

Végiggázol Andrássy a történelmi osztályon is. Az alkotmány dédelgetettjei megfledkeznek a köteléségükökről, amikor ezt az alkotmányi a halálos sérelmek egész légiója éri, — ellenben a munkásosztály sikra száll és véret ontja az alkotmányért. Ezt Andrássy a történelmi biztosságával állaitja meg, teitát azt a népet, amely nemcsak a maga jogaiért küzd véres elszántsággal, de küzd a történelmi alkotmányért is: azt a népet mosi már nem hiba, hanem bün volna be nem venni az alkotmány sánczai közé.

Andrássyval egy nyomou ugyanezt állaitotta meg Mezőssy Béla is, aki szerint a történelmi osztálynak soha annyi tagja nem ült a magyar parlamentben, mint ma és mégis soha ilyen bizánci lelkü parlamentje ennek az országnak nem volt. Nos, a történelmi osztály ezen két illusztris tagjának a véleménye után késhet-e mársoká az általános, egyenlő, titkos és községenkénti szavezaton felépült népparlament?

Nehéz az élet, különösen pénzinségben.

A debreceni drágaság.

Igen tisztelt polgartársam, volt ön az utóbbi időben ama kellemes helyzetben, hogy egy prima 300 koronás váltóval szaladgált a már nem szokatlan Pontus-tól-Pilátusig? Na igen, nekem bevallhatja, én ugy sem tudom leszámítotatni — legfeljebb meg tisztelhetem önt viszontbizalommal és megmutatom az én visszautasított értékpapíromat. Eddig monchatott ki mit akart, de most csak belátja, hogy nagy a pénzinség. Hja, ez az intézmények fejlődése! A léverseny is a létenyésztés érdekében kezdődött és a totalitatorben érte el fénypontját. A bankintézmény is a szükség segélyére atakult es mindenféle gyanus szagu üzletekben és végszopolgozásban ért el a csuespontra. Ha ez a manipulációjuk már határtalan, olyankor mindig akad az országnak egy erőskezü embere, aki valahogy utjukat állja, pl. Ausztriában Záleszky pénzügyminiszter. Nálunk ez nem szokás! A mi pénzügyminiszterünknek néma intézeti igazgató lesz még idővel.

Csak hogy attó lartok, hogy még akkor is nem ő fogja a némekeit beszédre bi.ni, hanem még jobban eltanulja tőlük a fűben való halgátást! Mindennek rugója a pénz, mely pedig tavalevölög: non olet! És éppen ez a rugó nincs nálunk, igaz, hogy az ember elmond minden luxusról, fölösleges kiadásról — de enni csak kell. Amig dr. Stoepekens be nem váltja fenyegetését és egy olyan chemigastromiát ebédet nem produkál, megemel két szemely ötfogósos lakomája elfér egy gyufaskatulyában és ára a karlsbad kurával együtt két korona, addig — sajnos — venni és enni kell erősen kézzelfogható nyagokat. Azokkal pedig a legpiszkosabb uszora folyik.

Más városban gondolnak arra is a város bölcsei, hogy az ilyen visszszelést, ahol lehet jó szóval ahol kell, vasmarokkal kényszerítsék a tisztességes utra. A mi városunk ebbeli szociális tevékenysége az, hogy nyaranként elkoboztat néhány koci éretlen gyümölcsöt. És mindenki nyuzza ezt a várost vigan tovább. A tej 28—32 fillér, a kenyér kg. 34—36 fillér, a marhahús két korona 10 fillér,

a zöldség csomónként 16—20 fillér és így tovább. Egyre mennek-mennek az arak és ki tudja, mikor allnak meg.

Mit ér az a drágasági pótlék, na a szükséglet tárgyak ára 20—25 százalékkal emelkedik. Ez olyan reális segítség, mint a polgári leányiskolák háztartási naplója, hoi a tézis mindig ilyenforma: «a családfő évf jövedelme 8000 kor. 65 fill.» Olyan családfő pedig, kinek ennél kevesebb jövedelme van, az bizonyára nem érdemel meg polgárit végzett feleséget.

Denát, akár hogy van a dolog, enni kell, az emberek látom, emgis csak meg vannak es nem fanyalodtak a fűevésre, bármennyire kínálta is azt szeretett nagy embereink egyike. Ha tehát a fizetések nem emelkednek, a jövedelmek csökkennek, új adósságokat csinálni! Pránger jóvoltól nem lehet, honnan szereznek a kisebb emberek pénzt?

Vannak intézmények, melyen tisztelt hölgyeim, melyek nevét önök oly semmi mondóan ejlik ki, mintna például humanizmusról vagy hazafiságról beszélnek. Pedig ezek sokkal fontosabbak! Ezek a kultúra hőmérői. Minél nagyobb egy nemzet kultúrája, annál nagyobb az egyének szükséglete és annál jobban virágzik nemzetünk egyedüli demokratikus intézménye, a: zálocház.

A mozgósítás.

Ujságírók legyetek óvatosak.

A balkáni háboru és a tözsdéháboru hatása alatt természetesen gombamódra keletkeznek hírek mozgósításról és mozgósítási előkészületekről, amelyeket egyáltalán nem kell készpénzre venni.

A nagyközönség nangulata egybéként is izga ott, aggodalmaskodó a balkáni háborus hírek olvasására, — nem szükséges hazugságokkal nyugtalanítani. A közönség fogadja óvatosan az ilyenkor forgalomba kerülő mendemondákat, amelyekkel a sajtó nem foglalkozhatik, mert a belföldi mozgósítási hírek sajtó útján való forgalomba hozatála egyenesen tilos, amint arról a Örvény a következőleg rendelkezik:

Figyelem! Debreczen legolcsóbb bevásárlási forrása a „Verseny“

kész férfi-, fiu- és gyermekruha áruház, DEBRECZEN, Piac-utca 61. sz (Fischer-ház) a Szent-Anna utcával szemben. Az összes őszi és téli férfiruha ujdonságok általánosan raktáron. Az árak olcsóbbak mint bárhol.

A cégre tessék ügyelni. „VERSENY“ férfiruha áruház Piac-utca 61. szám.

1890. XXI. t.-cz. 456. §.: Öt évi államfognázzal és 400 rrig terjedhető pénzbüntetéssel büntendő az is, aki az osztrák-magyar monarchia fegyveres erejének állásáról, mozdulatairól, erejéről és működéséről hírt ad, amennyiben a közlemény nem a kormány által nyilvánosságra hozott tudósítást tartalmazza.

Erre a rendelkezésre különösen a mai viszonyok között kell szigorúan örködni a királyi ügyészségeknek és rendőrkapitányságoknak.

A házbér-jövedelem bevallása.

A pénzügyigazgatóság hirdetménye.

A házbéradó az 1913. évre való érvényesüléssel kivétel nélkül, az ezen kivétel alapjául szolgáló házbérbevallási ívek benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium 1912. évi 111—507. szám alatt kiadott rendeletével az 1912. évi november hónap 2-től 30-ig terjedő időt tűzte ki.

A házbéradóról szóló 1909. évi VI. t.-cz. 46. §-a értelmében a bevallás annak a községnek előljáróságánál történik, amelynek területén a ház lekszik.

A házbérjövdelem bevallására kötelezve van:

a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyongözösség esetén az összes tényleges birtokosok;

b) a házközösségnél annak feje;

c) nem önjogu, valamint jogi személyeknekél a törvényes képviselő.

Ha a köz's tényleges birtokosok közül csak egy ad vallomást, utóbbi az összes tényleges birtokosok meghatalmazottjának tekintendő.

A ház tényleges birtokosa (tulajdonos vagy hasznélvező), illetve a törvényes képviselő a házbérvallomási ívet meghatalmazott által is kiállíthatja, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A helyegmentes meghatalmazás kívánatra felmutatandó.

Felhívatnak tehát a vallomásadásra kötelezettek, hogy a házbérvallomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki s azt a községi előljáróságánál (városi adóhivatalnál) november hó 2-ikától kezdődőleg legkésőbb november hó 30-ig nyújtsák be.

A bevallás módoszatai a kikézbérsítendő házbérvallomási ívek címlapján olvashatók.

Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adhatja, abban az esetben:

a) ha a megállapított adóalap 1000 K-t nem halad meg, a kivétel során megállapított házbéradónak 1 százalékat, illetőleg ha a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be

vallomását; továbbá 4 százalékot fizeti pótlék fejében;

b) ha pedig a megállapított adóalap 1000 K-t meghalad, a kivétel során megállapított házbéradónak 5 százalékát, illetőleg ha a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adná be vallomását, az adónak további 25 százalékát fizeti pótlék fejében. (Az 1909. évi VI. t.-cz. 48. §-a, illetőleg az 1910. évi LIII. t.-cz. 59. §-a.)

Birtoki büntendő, vagyis jövedéki büntető eljárás alá eső kitégást követ el a tényleges birtokos vagy annak törvényes képviselője, ha a házbérjövdelemre vonatkozó vallomási ívben adóköteles jövedelmet szándékosan félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz.

Sötétség Debreczenben.

Aknamunka az új gör. kath. püspökség ellen.

A Pest: Hiriapban vesszük a következő cikket:

Páratlan botrány tartja izgalomban Debreczen város lakosságát. Mióta ugyanis bizonyossá vált, hogy nemcsak a város polgársága felekezeti különbség nélkül, hanem a törvényhatósági bizottság örösi többsége is a hajdudurogi gör. kath. püspökségnek Debreczenben való felállítását mellet foglalt és hajlandó ezért meghozni a kellő anyagi áldozatot, felajánlva e célra 250.000 korona készpénzt, 6400 négyszögölnyi területet az ujonnan épült gör. kath. templom szomszédságában, és 2.000.000 darab téglát, — úgy hogy immár kétségtelen, hogy a székhely-kérdés Debreczen javára fog efdőlni, — azóta rendkívül idegesen és türelmetlenül viselkednek a tisztantuli ref. egyházkerület vezetői és a ref. teológiai intézet néhány tanára. A közakarattal szemben, mely hatalmas erővel nyilatkozott meg, nem mertek szembeállani, titokban azonban annál többet áskálódtak a terv ellen úgy a kultuszminiszteriumban, mint Debreczenben azon jelszóval, hogy az új püspökség székhelyére a legmélőbb Hajdudurog.

Az aknamunka megindult a főiskolai ifjuság körében is és a lelketlen bujtogatók felhuccelték az ifjuságot, hogy tiltakozzanak a gör. kath. magyar püspökség Debreczenben való felállításá ellen, mert ez veszélyeztetési sőt meg fogja idővel dönteni Debreczen kalvinista jellegét, mert ha Debreczen lesz a gör. kath. magyar püspökség székhelye, akkor nem a tisztantuli egyházkerület főgondnoka és püspöke lesz az első, közjogi méltóság Debreczenben, hanem a gör. kath. püspök. (Ez nagy sérelem, mert például, ha a király Debreczenbe jön, horrendum dicü, nem a ref. püspököt és főgondnokot fogja legelőször megkérdezni, hogy milyen az időjárás, milyen a termés, hanem a gör. kath. magyar püspököt!) Ilyen nevenséges érvekkel álltak elő a bujtogatók, akik azonban nem mertek a

nyilvánosság elé állani, mert méltán tartották a polgárság felháborodásától, hanem az ifjuság háta mögé bujtak és a könnyen megteveszhető (különösen ha tanárok a bujtogatók!) ifjuságot használták fel a tiltakozásra. A megtevesztett ifjusággal memorandumot írtak és miután a főiskolán a ref. theológusok vannak többségben, az ifjusági gyűlésen szó többséggel elhatározták, hogy a memorandumot küldöttség útján adják át a polgármesternek. Az ifjuság józanabb és higgadtabb része hiába tiltakozott ezen, alacsony felekezeti türelmetlenségre és fenekenykedésre valló terv ellen, a többség az ifjusági zászló alatt (70—80 theológus) felvonult a városnagara és átadta a polgármesternek a memorandumot, aki szintén a mozgalomhoz szit. Mikor az eset nyilvánosságra jutott, általános felháborodás támadt a polgárság körében, mert az ilyen aknamunka nagyon alkalmatlan a felekezeti békekibontására, már a debreczeni polgárság minden időben példás felekezeti türelmességről tanuskodott. A felháborodás nem a nyilvánvalóan felbujtogatott ifjuság, hanem a sötét háttérben bujkáló kalvinista jezsuiták ellen irányul. Az aknamunkának már is megvan a következménye, mert a hezsfias er lelkesek az aknarakók ellen fordultak és nyilant roglaltak állást a gör. kath. magyar püspökség Debreczenben való felállítását mellet, még pedig azon okból, hogy a gör. kath. püspökség felállítása relettlenül jötköny hatással lesz a hitélet felvirágzására, magyar szempontból pedig olyan nagyjelentőségű ez a kérdés, hogy kicsinyes, felekezeti szempontok nem lehetnek irányadók. A debreczeni sajtó — a kormánypart jelméktelen szöcsöve kivételével — egyértelműleg elítéli az alattomos aknamunkát, a törvényhatósági bizottság tagjai pedig annál lelkesebben tömörülnek, hogy a legközelebbi közgyűlésen minél imponzánsabb többséggel fogadják el Jós Vincze és társai indítványát.

SZÍNHÁZ.

1912. okt. 25-én, pénteken, B) bérletben:

LIMONÁDÉ EZREDES.

Énekes vigjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Gróf Szentmarjay ezredes — Máthé Lenke, a leánya — Aranyossy Nuszi, Kelemen, őrnagy — Láng Lajos. Terézia, a felesége — Vámos Gizzi. Tass kapitány — Szakács Árpád. Margit, a felesége — Székelyné. Özvegy Ernyeiné — Székelyné. Von Planitz adjutáns — L. Farkas P. Gravenstedt György — Falusi István. Kemény, hadnagy — Pető Pál. Csók, hadnagy — Szászhalmi. Nagymaté, hadnagy — Kállai K. Apostagi Soma — Bérczi Ernő. Szakáll, őrmester — Székely Gyula. Miska, kutyamosó — Kassay Károly. Kati, szakácsné — Borbály Lili. Szekerkané — H. Serfői Etel.

Heti műsor:

Szombaton: Limonádé ezredes, énekes vigjáték, C) bérlet.

Vasárnap délután: Sastők, verses dráma. Mérsékelt nyelvarakkal. Bérletszűnet.

Este: Toloncz, népszimű. Kis bérletben.

Hétfőn: Tóth, szimű. A) bérlet.

CZIGÁNYBÁRÓ.

A «Czigánybár» reprizét meg lehetőséggel gyér számu közönség nézte tegnap este végig. Valami különös nyugomott hangulat uralkodott a kedélyeken — színpadon, nézőtérben egyaránt.

Az előadás — talán ennek következtében — kissé vontatott volt. Kárpólt azonban mindezért Zilahyné fel lépte, aki bravuros énektudásával, mindig új színekben tündöklő koloraturájával kreálta líres szerepét, Szaffit. Valóban bamulattal és csodálattal kell adóznunk Zilahynének. Nemcsak külsőleg fiatalabb napról napra ez az asszony, hanem lelke, temperamentuma is egyre frissebbnek tűnik fel előttünk. Olyan az ő művésze, szépsége, mint a kristálytisza üdítő forrás, vagy mámorító bor, amelylyel sohasem tudunk betelni. Minél többet szunk művészetéből, szépségéből, annál szomjasabbak vagyunk. Csodálatos asszony ez a Zilahyné. Csodálatos mindenképen, el kell róla ismerni mindenkinék: az asszonyi lélek minden bájától ragyog és azért még mindig leányos, sőt kisleányos sok tekintetben. Ilyen gondolatokat ébreszt fel bennünk a Zilahyné szereplése; önkéntlenül is áradozóvá teszi meg a legprózább kritikát is.

Zilahynén kívül Solti Ernő még az, akiről hosszabban akarunk beszélni. Solti Ernő nagyon, de nagyon keveset szerepel és éppen ezért bizonytalanu, gyöngyén mozog és játszik a színpadon. Valamit azonban meg kell róla állapítanunk: nem is olyan régen szinte élvezhetetlen volt a tenorja, olyan sokszor énekelte hamisan; tegnap pedig szinte csodálkoztunk énektécnikájának hatalmas fejlődésén. Hanganyaga van Solinak, az tagadhatatlan: és ha továbbra is ilyen mértékben fog haladni technikája, akkor nemcsak élvezhető, hanem elsőrangú tenorhang válhatik belőle. (Megint más kérdés, hogy mi lesz a játékával, node egy tenoristának sok mindent el kell néznünk. Hogy is mondják a színészek: «fél-szeg, mint egy tenorista.»)

Kassay, Székely és Serfői Etel a szokott jók voltak, ellenben tiltakozunk kell az ellen, hogy Aranyossy Nuszi olyan szerepekkel kinezza a direktió, mint az «Arzéna». Egyáltalán nem állja meg a színpadon a helyét Aranyossy — nátt még a debreczeni színpadon. Próbálkozzon talán sokkal gyengébb társulatoknál, de egészen más szerepkörben: a debreceni színtársulat esembliájába egyáltalán nem illik bele. Vagy ha itt marad, kezdje egészen, de egészen kis szerepekkel, mert a nagyobbakban egyre nagyobbakat bukik, amitől pedig az igazgatóság tapintata megkímélhetné legalább egy kissé.

Kritikus.

SZÍNHÁZI HIREK.

A Limonádé ezredes, mely rendkívül nagy sikert aratott, ma, és holnap, szombaton kerül színre. Az előadások hátt oly nagy az érdeklődés, hogy mindkét előadásra «táblás ház» van kiállításban.

Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal a «Sasnok» verses drámát tűzte ki előadásul az igazgatóság, alkalmat nyújtván a vasárnap délutáni közönségnek, hogy e remek művet élvezhessék. A szerepek az elsőrendű drámai művészek kezében vannak.

AToloncz, Tóth Ede elévülhetetlen népsziműve színre kerül. A darab-

ban Zilahy egy új alakításában lesz módunk gyönyörködni; ő játsza ugyanis Marczéket, mely annak idején a legelső művészek szerepe volt. Ördög Sár-t Utí Gizella játsza az ő szokott művészetével. Kitűnő alak lesz Máthé, mint Lörincz; rajtuk kívül Székely Gyula, Szabó Gyula stb. játszanak. A címszerepet Csanady Irma játsza, melyet nagy ambícióval tanult be.

Táfun. Lengyel Mengyhért világot bejárt drámája kerül legközelebb előadásra. Ebben a darabban újból tanúságot tesz Halasi Mariska művészi kvalitásáról. Az előadáson részt vesznek rajta kívül Zilahy Gyula, Kemény Lajos, Lajthay Karoly, Bérczi Ernő, Pethő Pál, Szaszalmi, Székely Gyula stb.

HIREK.

Ferdinánd sir...

Az apró Balkán-államok fejedelmei megrészegedtek a harci lármától, melyet ők macuk csaptak. Még nagyon messze állanak attól, hogy fegyvereik diadalát ünnepejék, de mámoros kedvükben már is olyan térképeket rajzolnak maguknak, amelyeken nyoma sincs az any nyira féltett és a nagyhatalmaktól annyira megvédelmezett státus quonak. Nkita már a magáénak tekinti Albánia ama részét, mely a Skutari tó körül terül el. Péter király talán már megszövegezte és aláírta az annexiós dekrétumot, mely Szandzsák-Novibazárt bekebelezi Szerbiába. De legműviatságosabbak Ferdinándnak, a kóburgi hercegnek és Bulgária cárijának álmai, aki a kereszt nevében szeretne egy jókora darabot kihasítani Macedóniából, mert szíve sajoú a fájdalomtól, miket a Macedóniában élő bolgárok kénytelenek elszenvedni a felhold uralma alatt. A kóburgi hergár hazafi s mint szláv nacionalista! Huszonöt évvel ezelőtt vándorolt be Bulgáriába, ahonnan kellemetlen idegenként kellett volna távoznia, ha anyja, a dúsgazdag Klementina tömördek pénz árán nem vásárolja meg a bolgárok türelmét és jóakarátát. A szófiai kirándwást huszonöt év előtt egy mulats császári és királyi huszár kapitány nagyuri tréfának szánta, ma pedig olyan komolyan veszi a pénzen szerzett pozícióját, hogy ez a komolysága meg kacagtatóbb, — mint fiatalkori tréfája. De mindezekfelett kacagtató a kép, mely a harctéri tudósításokból ránk mered: Bulgária cárija sirva fakadt, mikor látta, hogy nuszárjait mily kegyetlenül üldözi az ellenség. Az üldözés nyilván elmékedésre bírta Ferdinándot s fantáziája odarajzolta lelki szemei elé őt magát, amint gyors futásban kénytelen me neküln saját népének haragja elől. Meri az elbukott, megvert népek nem tudnak méltányosak lenni. Hiába akarják meggyőzni arról, hogy Ferdinánd nem akarta a háborút, tehát nem is bűnös abban a katasztrófában, melyet a háboru elégtelen kimenetele a fejére zúdított. Elbukott népeknek bűnbak kell s az első, akin ilyenkor a népnek szeme fennakad, a koronás fejedelelem. Bulgária cárija ismeri a világtörténelmet, de ismeri a bolgár csapatok inferioritását a török haderővel szemben s ennek a kellemetlen valóságnak az örmére szug gesztív erővel tereli a figyelmét azokra a historiai fejezetekre, melyekből saját jövője tükröződik vissza.

— **Szenior: beiktatás a főiskolában.** Holnap délelőtt iktatja be dr. Lencz Géza akadémiai igazgató hivatalába az új szeniorot: Bányay Lajos végzett teológust. A beiktatás a régi kollégiumi hagyományok szerint fog lefolyni: először a szeniorjelölt olvas föl pályanyertes munkéjéből, majd Lencz Géza mond alkalmi beszédet. Az üjság közönete után a lélekemelő ünnepély véget fog érni.

— **A jog- és pénzügyi bizottság ülése.** A jog- és pénzügyi bizottság holnap, szombaton délután 3 órakor a varosháza kistanácsstermében ülést tart az airbbi tárgysorozattal: 1. A város házipénztára és az általa kezelt alapok és alapítványoknak, valamint a város vállalatainak 1913. évi költségelorenyzata. (Folytatólagos tárgyalás.) Előterjesztés a város köztisztviselési és fuvarozási vállalata részére engedélyezett behúzási költség felemelése tárgyában. 3. A debreczen—hajdunánási helyi érdekű vasut részvénytársaság kérvénye a Debreczen—miskolci összeköttetés céljaira törzsreszvények ellenében hozzájárulás adása tárgyában. 4. Tanács előterjesztés a debreczeni és pozsonyi m. kir. tudományegyetem felállításáról szóló 1912. évi XXXVI. t. c. életbelépeése folytán teendő intézkedés tárgyában. 5. A Piacz-utca 26—28. sz. városi telkeken folyamatban levő építkezés ügye. 6. Bujdosó Gábor telekeldarabolási ügye. 7. Magyar József és társai erdei iparvasuti alkalmazottak kérvénye a nyugdíjjogosultak közé felvétele iránt. 8. Özv. Laboncz Istvánné és társai kérvénye kegydíj iránt. 9. Egyéb esetleges helyi ügyek.

— **A Nemzet-kávéházban** (vasutai szemben) ma és minden este női zenekar hangversenyez.

— **Az orr, mint az egészség őre.** Nagyon kevesen tudják, hogy milyen fontos szerepet tölt be az orr azáltal, hogy felfogja a port s a bakteriumokat, felmelegíti a belélegzett hideg levegőt s így módon megvéja a tüdőt mindenféle szennytől s megfűléstől. Az orr figyelmeztet a megfűléás veszélyére, ha mérges gázok fejlődnek, mert nyálka hártýéinak idegi izgatják a légzőszerveket és a szív működést, úgy hogy egy ropke pillanatra zarddik a légesövünk s szivverésünk eláll. A fejlődésfélben levő megfűlést tásszentés és fokozott nyálkaeválasztás útján jelzi az orrunk. Orrunk figyelmeztetésére azonban ügyet sem vetünk, a nehával rendszerint nem toródunk. Nem hangszulozhatjuk elég gyakran és nyomatékosan, hogy még a legenyhébb náthát is rögtön és erőlyesen gyógyítani kell, mert az elhanyagolt nátha gyakran a legsúlyosabb következményekkel jár, főleg gyermekek-nél és gyenge szervezetű egyének-nél. Általában kitűnő nátha ellenes szernek tartják a «Forman» nevű szert, amely nem tulságos hosszú idő óta tart ónáthát fejtétlenül megszüntet. Olcsó ára — dobozonként negyven fillér — még szerényebb viszonyok között előnek is hozzáférhetővé teszi. Használata felette kényelmes és egyszerű. A gyapotot apró golyócskák alakjában az orrlyukba helyezük, ahol az ottan illó anyagot fejlesztenek, amely szabadon áthat.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Bevették Kirkilisszét.

A drinápolyi nagy csata. Uszkübnél döntő ütközet készül.

Általános ostrom után a bolgár csapatok bevették Kirkilisszét, a török birodalom egyik legfontosabb keleti stratégiai pontját, amelyre most, e háboru alkalmával különösen nagy feladatok vártak. Kirkilissze és Drinápoly, ez a két bevehetetlennek hirdett erősség volt kiszemelve arra, hogy a beförög bolgár hadsereget föltartsa útjában és a Kirkilissze és Drinápoly közötti síkságra szegezze le a döntő merközést. Már napok óta folyik itt a nagy csata, Drinápoly körüli és Kirkilisszénél a helyzet és az események fontosságát átérezve küzd mind a két sereg. A város hétfő óta állott ellent a támadásoknak és ezalatt, amíg a bolgár sereget ide költötték le, ideje volt a portának hadsereget szállítani Drinápoly köré. A montenegróiakat és a szerbeket erős veszteség érte. A török nyugati sereg, amely eddig állandóan sikertelenül operált, ma erőre kapott. Uszkübnél a törökök döntő csatára készülnek, nagyszámu csapatokat koncentráltak ide és a szerb hadsereg is gyors menetelésben tart a város felé.

salas mellett nagy veszteséggel kergettek vissza a határon. A török Varda-Ladsereg megkezdte a támadást.

A drinápolyi döntő csata.

Konstantinápolyból jelentik: A hadügyminiszterium a következő közlést teszi közzé: **A drinápolyi csatavonalban folyamatosan levő harc mind hevesebb lesz.** A csatavonal most a Kirkilisszétől északnyugatra terjedő vidéktől a Tundsa folyó keleti partjaira terjed. Jelenlékeny harc folyik Kridiali környékén is. Az ottoman csapatok energikus támadást kezdtek Dsumajanalá ellen Carevon s Egripalánkénál.

Sulyos szerb vereség.

Paristól jelentik: Konstantinápolyból tegnap reggel fél 11-kor reladott távirat jelenti, hogy a török nyugati hadtest, amely Kumanova körül volt összpontosítva, megtámadta a szerbek négy hadtestét s véres ütközetben teljesen megsemmisítette. A szerbek sulyos vereségeket szenvedtek. A török sereg tovább üldözi a szerbeket.

A szerb hadműveletek.

Vranjából jelentik, hogy Joanovics volt közoktatásügy miniszternek fia az arnófik ellen v. vott harcban elesett.

Belgradból jelentik: Tegnap délután négy rakor nagy pompával temettek el a háboru első áldozatát, Popovics szerb hadvezért, aki a szandzsékban vívott harcokban hályosan megsebesült Belgradba vitték, ahol tegnapelőtt meghalt. Sok ezernyi ember kísérte a temetőbe, ahol lelkes beszédeket mondtak.

Nagy ütközet készül Uszkübnél.

Konstantinápolyból jelentik: A Varda sereg támadásba ment át és két-két hadosztály indul Uszkübből Kocsana és Kumanovo felé. Nagy ütközetet várnak.

A bolgárok elfoglalták Kirkilisszét.

Szofiából jelentik: A bolgár csapatok ma déiben általános ostrom után bevették Kirkilisszét.

Visszaverték a bolgárokat.

Drinápolyból jelentik, hogy Mára mellett a törökök kilenc órai elkészredett harcai vívtak harmincezer bolgár ellen és hogy a harc a bolgárok menekülésével és négy ütegnek és hét géppuskának elvételevel végződött. A törökök a bolgárokat a Drinápolytól harmincz kilométernyire nyugatra levő Karacéig kergették vissza. A bolgár lovasságot Malko-

Forman nátha ellen

Hatása meglepő! Széles ára 40 fillér

Figyelem! Csalódásig hasonló csomagolásban sok teljesen értéktelen utánzat van forgalomban. Kérjünk határozottan **Formant!**

HIDVÉGER ANTAL Foglalkozik
bank és váltóüzlete
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz.
TELEFON 416. szám. az összes
bankügyletekkel

Lápkihordó asszonyok
lapunk kiadóhivatalá-
ban felvétetnek.

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apró-hirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal fönntartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelme. — Tudakozódásokra készséggel adunk felvilágosítást, ha a válasza szükséges levélbélyeget mellékelik. Minden hirdetésre ingyen ad fölvilágosítást a kiadóhivatal s hirdetésekét kívánatra díjtalanul szerkeszt.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, aszalterítő, szővel és esipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanol takarók, férfi és női felöltők, kézfért, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladó, hogy mindenkinek saját érdekére, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

TÉLI FAJALMÁT mázsánként 42 K, 5 kgr. postakosár 2.50 fillér utánvétel mellett szállít: Nagybányai gyümölcsértékesítő R.-t.

Különbajáratu, csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Vár-utca 7. özv. Rosenfeldnél.

Vizsla 1 és 1/2 éves him telivér szállkásszörű és német poanter keresztezés, feltétlen engedelmes, röviden keres, minden vadat áll és aportiroz, jutányos áron eladó. Értekezhetni Buday honvéd főhadnagynál Csapó-utca 55 szám alatt, vagy a laktanyában.

Könyvelésben jártas, jóírású leány azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Jóírású” jellegre személyesen adandók be.

GYAKORLOTT angol és francia varrónő házakhoz ajánlkozik Berek-utca 5.

KIADÓ lakás a Piac utca 59. számú Steinfeld féle házban, az első emeleti utcai lakosztály, 1912. évi november 1-től kezdve kiadó. Értekezhetni a házmesternél.

PIAC-U. 85. sz. alatt, a jelenlegi podga helyiség azonnal kiadó. Értekezhetni Wiener Ado fnál Kossuth u. 27.

FODRÁSZSEGÉD állandó alkalmazásra azonnali belépés. Eötvös utca 64.

OLCSÓ és jó órák, ékszerek legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Adám órás és ékszerész-nél Debreczen, Hunyadi-utca 12. Ugyanott órajavítások legolcsóbban eszközöltenek.

Szőlősgazdák

és
szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja telepíteni,

Aki szőlőoltványt akar rendelni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —

kérjen oktató diszárjegyzéket az alábbi címtől:

Transylvania
Szőlőtelepítő vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

Gondolja meg

minden hirdető gazdálkodó, kereskedő, iparos, egyszóval mindenki, aki az ujság hirdetési rovatát igénybe veszi

és hirdessen

olyan ujságban, melynek hirdetései olyan feltűnően vannak szedve, mint az

Uj Debreczen

városunk és egész Hajdúvármegye egyedüli délután megjelenő napilapjában. Csak ott hozhatja meg a hirdetés a kívánt eredményt, hol az igényeket oly kielégítő szövegezéssel és szedéssel jelentetik meg, mint az Uj Debreczen

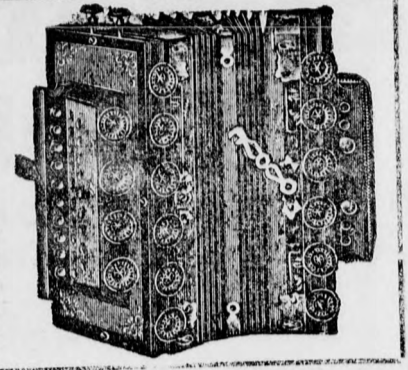
napilapban.

Kitűnő hangszerek!

legolcsóbb árak mellett és kifogástalan kivitelben.

Minden
harmonika-
hoz egy
díjtalan ön-
megtanulási
iskola van
csatolva.

Jó harmonikák:

Nr. 112¹/₂ Iskolahegedű 1/4 nagy, lángozott, polirozott padlóval K 5.80. — Nr. 113¹/₂ Iskolahegedű 1/4 nagy, szépen lángozott, polirozott padlóval, jobb minőség K 6.50. — Nr. 115¹/₂ Iskolahegedű 1/4 nagy, berakott, szépen lángozott padlóval, igen kedvelt fajta K 7.60. — Iskolahegedű ébenfagarnitúrával, hangban és kivitelben kitűnő K 8.40, 9.—, 10.80. — Nr. 212¹/₂ Zenekarhegedű ébenfagarnitúrával K 16.80 Vonó K —90, 1.10, 1.50, 2.— 2.20 és feljebb.

Nr. 300³/₄, 10 billentyű, 2 regiszter, 28 hang, nagyság 24×12 cm. K 5.—
— Nr. 654³/₄, 8 billentyű, 1 regiszter, 24 hang, nagyság 28×14 cm. K 5.40. — Nr. 305³/₄, 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 26×14 cm. K 6.40. — Nr. 663³/₄, 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 31×15 cm. K 8.—. — Nr. 662³/₄, 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 28×16 cm. — K 9.50.

Jobb harmónikák:

K 11.—, 12.—, 14.—, 16.50, 19.—, 21.— és feljebb.

Nagy választék zenehangszerekben főkatalógusomban. — Nincs riziko, kicserélés megengedve, vagy pénz vissza. Szétküldés utánvétellel vagy előrefizetés mellett. Az elismert versenyképes világcég:

Manns Konrad

cs. és kir. udv. szállító hangszerárú szétküldési árházából

BRÜX, Nr. 2136. (Csehország). — Gazdagon illusztrált főárjegyzéket, amely 4000 ábrát tartalmaz, kérésre ingyen és bérmentve kaphatja meg mindenki.

Küldés utánvétellel, vagy előrefizetés mellett!
Nincs kockázat! Kicserélés megengedve, vagy a pénz! vissza

Gutmann Testvérek

köszönbányái

Budapest, V., Béla-utca 6. szm.

Elsőrendű porosz darab-, kocka- és diószen szoba- és konyhafűtésre.

Ostrau-dombrau, darab-, kocka-, dió- és aknazsén gép- és kazánfűtési célokra.

Ostrau mosott finom és durvaszerű kovácszen.

Drenkovi s/en ipari célokra, saját gőzöszünkkel szállítva.

Ostrau-dombrau pirszen öntöde és szívógáz célokra.

Ostraui kőszén brikett 3 kilogrammos darabokban, lokomobil és stabil gépek fűtéséhez, minden vasut és hajóállomásra szállítva.

Elsőrendű porosz „Király”-bányai 1, 3 és 6 kilogrammos brikett, kályhafűtésre kiválóan alkalmas.

Makulaturapapiros olcsón kapható a kiadóhivatalban.

Amerikai Parti Aruház

Hatvan-utca 20.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Egy vidéki banknál elzalogosított árukat 50%-al a beszerzési áron alul vettem meg és árakat alábbi olcsó áron ajánlom a n.é.vevő közönségnek,

Finom zefir férfi ingek K 2.50-től
Finom fehér „ „ „ 2.—
Férfi gallérok . . . . „ .18
„ „ „ „ „ .50
Fiu és leány szalmakalapok „ .30
Finom női batist és zefir

blousok . . . . „ 2.—
Finom női selyem blousok „ 3.—
Férfi nadrágtartók „ .50
Kész pongyvlák minden kivitelben . . . . „ 4.30
2 méter szerb vászon . . . . „ .22

Selyem sálak minden elfogadható árért.

Tisztelettel Löwenheim Albert.